

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 23 december 1992

betreffende het nationale programma van de AIMA inzake de aan marktdeelnemers te verlenen steun voor de uitvoer van citrusvruchten naar de Sowjetunie en naar Oost-Europa

(Slechts de tekst in de Italiaanse taal is authentiek)

(93/175/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE
GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 93, lid 2, eerste alinea,

Gelet op Verordening (EEG) nr. 1035/72 van de Raad van 18 mei 1972 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector groenten en fruit ⁽¹⁾, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EEG) nr. 1754/92 ⁽²⁾, en met name op artikel 31,

Na overeenkomstig artikel 93, lid 2, van het Verdrag de belanghebbenden te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken ⁽³⁾,

Overwegende hetgeen volgt :

I

1. De Permanente Vertegenwoordiging van Italië bij de Europese Gemeenschappen heeft bij brief nr. 3857 van 3 april 1991, geregistreerd op 18 april 1991, de Commissie overeenkomstig artikel 93, lid 3, van het EEG-Verdrag van bovengenoemde steunmaatregel in kennis gesteld.

2. Het betrokken programma is opgesteld op grond van het besluit van het CIPE (Comitato interministeriale per la programmazione economica) van 24 mei 1990.

3. De maatregel houdt in dat ten bedrage van 150 lire per kilogram uitgevoerde citrusvruchten voor een totale hoeveelheid van 200 000 quintalen steun wordt verleend.

De begunstigten zijn de al dan niet gegroepeerde exporteurs van landbouwprodukten.

De steun was bedoeld om de afzet van citrusvruchten in de Sowjetunie en in Oost-Europa te vergemakkelijken.

II

1. Bij brief SG(91) D/12651 van 3 juli 1991 heeft de Commissie de Italiaanse Regering meegedeeld dat zij besloten had ten aanzien van deze steunmaatregel de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag in te leiden.

2. In deze brief heeft de Commissie de Italiaanse autoriteiten meegedeeld dat zij deze steun als steun voor de bedrijfsvoering beschouwt en dat deze dus indruist tegen de vaste praktijk van de Commissie inzake de toepassing van de artikelen 92 tot en met 94 van het Verdrag; een dergelijke maatregel leidt rechtstreeks tot een kunstmatige verlaging van de kostprijzen en tot een verbetering van de productie- en afzetsituatie van de betrokken producenten ten opzichte van andere producenten in andere Lid-Staten, die geen vergelijkbare steun ontvangen.

Daar er in dit produkt binnen de Gemeenschap handelsverkeer is (zie hoofdstuk V), vervalst deze steun de concurrentie en beïnvloedt hij dat handelsverkeer tussen de Lid-Staten. De Steun valt derhalve onder artikel 92, lid 1, en komt niet voor de in artikel 92, leden 2 en 3, bedoelde uitzonderingen in aanmerking.

Voorts heeft de Commissie er ook op gewezen dat de voorschriften van de gemeenschappelijke marktordening voor groenten en fruit (Verordening (EEG) nr. 1035/72) een volledig en afgerond geheel vormen, dat de Lid-Staten geen ruimte laat om aanvullende maatregelen te nemen.

De betrokken steunmaatregel is derhalve een overtreding van de betreffende Gemeenschapsvoorschriften.

3. De Commissie heeft de Italiaanse Regering in het kader van deze procedure aangemaand haar opmerkingen te maken.

⁽¹⁾ PB nr. L 118 van 20. 5. 1972, blz. 1.

⁽²⁾ PB nr. L 180 van 1. 7. 1992, blz. 23.

⁽³⁾ PB nr. C 251 van 26. 9. 1991, blz. 3.

De Commissie heeft ook de andere Lid-Staten en de overige belanghebbenden aangemaand hun opmerkingen kenbaar te maken.

III

Bij brief van 5 augustus 1991 heeft de Italiaanse Regering de brief van de Commissie beantwoord en de volgende opmerkingen gemaakt:

- a) hoewel juridisch tegen de beweringen van de Commissie niets kan worden ingebracht, moet toch erop worden gewezen dat de maatregel slechts een geringe hoeveelheid (200 000 quintalen) betreft en in de tijd is begrensd;
- b) derhalve moet de nadruk worden gelegd op de uitzonderlijke en tijdelijke aard van de maatregel, die bestemd is om de conjunctureel zeer moeilijke marktsituatie in Italië te verhelpen;
- c) ten slotte moet in aanmerking worden genomen dat met de steun slechts een bescheiden bedrag van drie miljard lire gemoeid is, waarvan onmogelijk een concurrentievervalsend effect kan uitgaan.

IV

Ten aanzien van de door de Italiaanse autoriteiten aangevoerde argumenten merkt de Commissie op:

Om de moeilijkheden op de citrusmarkt op te lossen, moeten alle nodige maatregelen binnen het raam van de gemeenschappelijke marktordening worden getroffen om met name te voorkomen dat nog grotere problemen ontstaan als gevolg van eenzijdig genomen nationale maatregelen die tot gevolg zouden kunnen hebben dat de problemen in de begunstigde gebieden zich verplaatsen naar citrusteelgebieden waar die steun niet wordt verleend.

De moeilijkheden op de citrusmarkt zijn niet nieuw; voor tal van vruchten zijn er al sedert geruime tijd structurele overschotten, die ondanks de in Italië uitgevoerde communautaire programma's ter sanering van de produktiestructuur, nog niet konden worden weggewerkt. De betrokken steunmaatregel heeft ten doel de afzet van Italiaanse citrusvruchten te bevorderen, waardoor de betrokken produktie wordt gestimuleerd. De steunmaatregel is dus in strijd met de structuurmaatregelen in de programma's van de Gemeenschap die moeten worden uitgevoerd om aan deze specifieke problemen in Italië een blijvende oplossing te geven.

Volgens de Commissie kan deze steunmaatregel, wegens de aard van de steun zelf en de mogelijke negatieve gevolgen voor de sanering van die sector, geen oplossing bieden voor de sociaal-structurele problemen in de betrokken sector.

De toekenning van deze uitvoersubsidie draagt bij tot de handhaving en mogelijk zelfs tot de verhoging van de huidige citrusproduktie. Dit kan leiden tot een groter

aanbod op de markt waardoor de handel binnen de Gemeenschap zou worden beïnvloed.

De betrokken steunmaatregel kan niet als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt worden aangemerkt, daar hij in strijd is met de voorschriften van de gemeenschappelijke marktordening in de sector groenten en fruit, op grond waarvan een restitutie bij de uitvoer naar derde landen wordt toegekend (artikel 30 van Verordening (EEG) nr. 1035/72).

Ook het argument dat het slechts om een gering bedrag zou gaan, gaat niet op. Volgens de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen sluit de geringe omvang van een steunbedrag niet a priori de mogelijkheid uit dat het handelsverkeer tussen de Lid-Staten daardoor toch wordt beïnvloed (arrest 730/79 (Philip Morris) van 17 september 1980, Jurisprud. 1980, blz. 2671; arrest 52/84 (Boch) van 15 januari 1986, Jurisprud. 1986, blz. 89; arrest 234/84 (Meura) van 10 juli 1986, Jurisprud. 1986, blz. 2263; arrest 259/85 (Frankrijk, textiel) van 11 november 1987, Jurisprud. 1987, blz. 4393; arrest C-142/87 (Tubemeuse) van 21 maart 1990, Jurisprud. 1990, blz. I-959).

V

In het verkoopseizoen 1990/1991 bedroeg de citrusproduktie van Italië 2 930 000 ton en die van de Gemeenschap ongeveer 8 965 000 ton.

In die periode is in Italië 48 000 ton citrusvruchten uit de overige Lid-Staten en 57 000 ton uit derde landen ingevoerd. De uitvoer uit Italië naar de overige Lid-Staten bedroeg 162 000 ton, de uitvoer naar derde landen 170 000 ton.

Daar de steunmaatregel de uitvoer van 20 000 ton betreft, kan deze derhalve het handelsverkeer aanzienlijk beïnvloeden.

VI

1. Op grond van artikel 31 van Verordening (EEG) nr. 1035/72 zijn de artikelen 92 tot en met 94 van het Verdrag van toepassing voor de produktie van en de handel in citrusvruchten.

Door deze steun krijgen de exporteurs rechtstreeks, en onrechtstreeks ook de producenten van citrusvruchten, een bijzonder voordeel daar zij daarmee inkomsten verkrijgen die zij anders normaal op de markt niet zouden verwerven. De steun vervalst derhalve de mededinging tussen de ontvangers van de steun en de overige marktdeelnemers in Italië en in de andere Lid-Staten, die die steun niet ontvangen.

Die steun kan de citrustelers ertoe aanzetten hun produktie te handhaven of zelfs te verhogen.

De maatregel valt derhalve onder artikel 92, lid 1, van het Verdrag, waarin is bepaald dat de betrokken steunmaatregelen in beginsel onverenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt.

2. Bovendien betreft de steunmaatregel een produkt dat onder een gemeenschappelijke marktordening met een stelsel van gemeenschappelijke prijzen valt. De Lid-Staten hebben slechts in beperkte mate de mogelijkheid om op een dergelijke markt die onder de uitsluitende bevoegdheid van de Gemeenschap valt, in te grijpen.

Een gemeenschappelijke marktordening moet worden aangemerkt als een volledig en afgerond geheel, dat de Lid-Staten geen ruimte laat om aanvullende maatregelen te nemen.

De toekenning van de betrokken steun in die sector is in strijd met de voorschriften van de gemeenschappelijke marktordening in de sector groenten en fruit, omdat zij niet toelaat dat dergelijke nationale steun wordt verleend.

De voorgenomen steun is derhalve in strijd met de Gemeenschapsvoorschriften.

3. De in artikel 92, lid 2, bedoelde uitzonderingen zijn niet van toepassing voor de betrokken steunmaatregel. In de uitzonderingen die zijn vermeld in lid 3 van dat artikel, worden de doelstellingen aangegeven die in het belang van de gehele Gemeenschap zijn, en niet alleen dat van een bepaalde sector van de nationale economie. Deze uitzonderingen moeten strikt worden geïnterpreteerd.

Deze uitzonderingen mogen namelijk slechts worden toegestaan wanneer de steunmaatregel nodig is om een van de in dat artikel genoemde doelstellingen te bereiken. Door voor steunmaatregelen die niet aan deze voorwaarden voldoen een afwijking toe te staan, zou een vrijbrief worden gegeven om het handelsverkeer tussen de Lid-Staten te verstoren en de concurrentie scheef te trekken zonder dat dit in het belang van de Gemeenschap verantwoord zou zijn, en zodoende de producenten in bepaalde Lid-Staten onrechtmatig te bevoordelen.

In het onderhavige geval is nergens gebleken dat de steunmaatregel aan die noodzakelijke voorwaarde voldoet. De Italiaanse Regering heeft namelijk geen enkel argument aangevoerd en de Commissie heeft geen enkel element kunnen vinden waaruit zou kunnen worden geconcludeerd dat de betrokken steunmaatregel aan de voorwaarden beantwoordt om een van de in artikel 92, lid 3, van het Verdrag genoemde uitzonderingen toe te passen.

Het gaat niet om maatregelen om de verwezenlijking van een belangrijk project van gemeenschappelijk Europees belang te bevorderen als bedoeld in artikel 92, lid 3, onder b), aangezien de steunmaatregel wegens de mogelijke gevolgen voor het handelsverkeer ingaat tegen dit gemeenschappelijk belang.

De steunmaatregel heeft evenmin ten doel een ernstige verstoring in de economie van de betrokken Lid-Staat op te heffen in de zin van de bovengenoemde Verdragsbepaling.

Wat de in artikel 92, lid 3, onder a) en c), genoemde uitzonderingen betreft ten aanzien van steunmaatregelen om de economische ontwikkeling van bepaalde streken te

bevorderen of te vergemakkelijken, alsmede om bepaalde, onder c) bedoelde activiteiten te vergemakkelijken, moet worden opgemerkt dat de maatregel geen duurzame verbetering van de situatie in de begunstigde bedrijfssector kan bewerkstelligen. Zodra de steunverlening zou worden gestaakt, zou de toestand namelijk structureel dezelfde zijn als vóór de invoering van de Staatssteun.

Door de betrokken steun kunnen de exporteurs van de betrokken produkten namelijk kunstmatig de uitvoer handhaven of opvoeren; bovendien vertraagt de steun de sanering van de sector. Anderzijds kan de betrokken steunmaatregel de werkgelegenheid en de bedrijven van de betrokken sector slechts tijdelijk beschermen.

Bijgevolg moet de maatregel als steun voor de bedrijfsvoering worden aangemerkt, waartegen de Commissie zich in beginsel altijd verzet heeft omdat deze steun wordt toegekend onder voorwaarden die niet voor een van de in artikel 92, lid 3, onder a) en c), bepaalde uitzonderingen in aanmerking komen.

Zelfs wanneer een uitzondering op grond van artikel 92, lid 3, van het Verdrag voor de betrokken landbouwprodukten had kunnen worden overwogen, was deze voor de betrokken maatregelen toch uitgesloten, omdat deze met de gemeenschappelijke marktordening voor die produkten in strijd is.

4. Uit het bovenstaande volgt dat de betrokken steunmaatregel onverenigbaar is met de gemeenschappelijke markt in de zin van artikel 92 van het Verdrag. De bovengenoemde ontwerp-maatregel mag derhalve niet ten uitvoer worden gelegd,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De in het besluit van de AIMA (Azienda di Stato per gli interventi nel mercato agricolo) van 23 oktober 1990 bedoelde maatregel waartoe het CIPE (Comitato interministeriale per la programmazione economica) heeft besloten en waarbij steun wordt verleend voor de uitvoer van citrusvruchten naar de Sowjetunie en naar Oost-Europa, is onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt in de zin van artikel 92 van het EEG-Verdrag en mag niet ten uitvoer worden gebracht.

Artikel 2

De Italiaanse Regering moet de Commissie binnen twee maanden na de kennisgeving van de beschikking mededelen welke maatregelen zij getroffen heeft om aan de onderhavige beschikking te voldoen.

Artikel 3

Deze beschikking is gericht tot de Italiaanse Republiek.

Gedaan te Brussel, 23 december 1992.

Voor de Commissie

Karel VAN MIERT

Lid van de Commissie